

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ad Pavlinae Doctrinae Studium Adhortatio - Cod. Karlsruhe 387

**Melanchthon, Philipp
Paulus <Apostel, Heiliger>**

[Basileae], [1520-21]

VD16 M 2416

Capvt 11

[urn:nbn:de:bsz:31-46280](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-46280)

Ego ad emulatores precorabo

Inferius commendatio gratie & mris dei est in hoc lo
 co, & iustitia humanis seu meritorum humanorum descriptio
 qz no genti & populo stulto deus constituit, genti & po
 pulo sapienti .i. fm vras intelligente dicitur, ad hoc ois
 meritorum humanorum & vram humanam asportores,
 Nam gens nullis meritis pervenit ad gratiam, Sapienter
 merita qui videbantur regant, adeo no nisi gratia
 saluat deus, & non in peccatores, Quia populus
 novi Testamenti est populus mris consequitur Osee |
 10 per gratiam saluatus & no ex operibus, Ideo di
 cit in Evangelio Non veni vocare iustos sed pec
 catores, Sic Moses Deuterio: 9: Ne dicas in cordi
 tuo cu debuerit eos dno deus nrg in conspectu
 meo propt iustitiam meam introduxit me dominus
 ut terram hanc possiderem, Cu ipse suas impietates
 iste deleto sunt nationis, Videt qz hinc etiam in
 Mose sit iustitia Evangelica descripta qua no est
 aliud nisi confessio pcti & fiducia mris | Ioan: |
 Si dixerimus quod pctum no est in nobis ipse
 nos seducimus & veritas no est in nob, Si co
 fitemur pctum vram fideliter est & iustus ut dimit
 tat pctum vram Ego 10: Custodite iudicium .i. ag
 noscete & dabo vobis pctum vram & facite iustitiam .i. Con
 fidete in dno

CAPVT II:

Dispo igitur in respectu dno
 Quia hactenus in multa disputauerat, de dno

atione genti iudare, subyat consolatio, ut ad des-
peratos adducantur. Deinde ad gentes adhortatur
in iudaeis iustitiam, ubi de persecutione, de gratuita
electioe & contra humana merita admittens, porro
intra 3 in hoc capite evaditio & vniuersi temporibus per-
necessaria. Nam post alia multa que suo loco tractabi-
tur, inferius est locus quo Ecclesie statim regno Israel
comparat, Docetq; regnum illud figuram quandam esse
Ecclesie vt intelligamus tum magis tum vni diuini eadē
exa esse in ecclesia, que tum fuerit in Israel, pro
inde studiosi lectoris erit in libris regum diligenter
expenderit vt omnes reges Israel & optimates de
ferunt ad idololatram, Deinde e quibus numero q̄
pau electi fuerunt, q̄ nihil essent prophete, He-
liar, Helizius, Oseas & alij quos dñs in Israel
existant, que se confiras in vniuersi temporibus quis
nō exhorrescat? vbi viderit eam Ecclesie condi-
tioē esse que tunc Israelus fuit, quā deplorā
faciles sit q̄ describere, Rursus spem gr̄e non
admit, quā aliquos in significat se sed p̄missos
legisse

Nam & ego Israelus su-
passim sui generis alligat apto, & ex magis dei vt
recognoscant q̄ nullo meritorū humanorū respectu deus
saluat (ad T̄bmo:) fidelis sermo & cū acceptione
dignus q̄ Christus Iesus venit in hunc mundū p̄to
res saluos facere quorū ego primus sum, sed illo magis

consequens sed ut in me primo ostendat Chasdy Isq
 omne pariter ad exponendum exemplar qd qui
 ostendit ut in vitam eternam, Ita & hoc argumen
 tant a Miori ad mag, Si me presertim Israeli
 ram no tenet qd me universam genti, Na qua
 to verisimilius fuerat me recte esse qd presertim
 oram, In hunc modum ex historijs sacris exem
 pla magis petenda ut ad affirmanda sed

An in scrip de Helia qd dicit

Secundum Argumentum videlicet de Helia no tam in ho
 pdictio est ut probet Israel no ee recte, qd ut
 declarat divine electionis ee no huncmodi meri
 torum qd quida ex Israel no sunt reiecti q: dicit
 Qui reiecti no sunt, by no meruit id suis operibz
 sed gratie donatum est eis, Sicut & Helie temporib:
 quosdam deo delegat quos servant ne adorarent Baal
 In hoc qd potissimum hac historia pdicit ut doceret
 electionis divine opus ee, qd quida no ut reiecti,
 Vides aut qd alii interpretant hanc historia aposto
 ly cu ex hoc textu colligit testimonium de sua

electionis seu predestinationis, na qd dicit reliqui ^{Electio gra}
 videt Apostoly electionis divine ee qd quida no ^{ne .i. electio}
 adorarent Baal, potuit aut quodam sic verbi, ^{gratuita,}
 aliquos seu superstitiosos ee seu delegi, & Apostolus ^{est He}
 comode exposuit hebraici verbi vim, cu subiungat ^{brimus}
 relique sui electioz gratie fuerit .i. relige ut delecte
 gratie

Quia si per gratiam non iam ex ^{Eustificatio}
 Quia locus est supra tractatu in ca: 4 ubi, Et qui ^{valet contra}
 operante meritis non imputatur secundum gratiam, sed ^{meritum}
^{congruam}

secundum debent. Si op^a n^{ra} essent vere bona necesse
no deus imputaret p^r bonis, idem loc^o n^o d^r p^rceptis
Est aut^{em} hec s^ua v^ol^untas q^u gratuita & merito pugnat
inter se, s^unt gratia & opus, & ex v^ol^untate consequunt^{ur}
impium est sententia quod de merito tradiderunt,
Nam in gratuita sit iustificatio, impossibile est eam
exquiri merito, alias noⁿ erit gratuita

Didit eis sp^{iritu} compunctionis

Pror^{um} locus ex Eze^{chiel} in: o^{mn}is p^{er}itus q^u iustitiam noⁿ misit v^{is}
Ceteru^m s^ua iustitia, Nam hec v^ol^untas didit eis sp^{iritu}
Compunctionis noⁿ s^unt in eod^{em} loco scripta, & hanc s^uo
an ex aliq^{uo} loco alio pen^{te} possunt, Ceteru^m si quis iustitiam
est v^ol^untas prophetam plane eand^{em} s^untat^{em} efficit, Na^m
in dicit Exa^{li} cor^{de} populi hinc & aures aggerana i
oculos obducit caligine, misit sp^{iritu} n^{ost}r^um
Compunctionis intelligi potest, Est end sp^{iritu} compunctus qui
mordet & exasperat corda odio Evangelij, vt corda,
m^ultu^m, oculos dolent^{ur} n^ullu^m aut cognoscere Evangelium
quo affectu^m sp^{iritu} pharisei laborant, sicut deseri
bunt^{ur} in Act^u ca: 1. Audientes hec discabant cor^{de}
dilig^{ent} s^unt, & studerant dentib^{us} in e^o, sicut corde
veluti iungi vt r^upi iⁿ fremid^u facit sp^{iritu} compunctio
noⁿ aut Compunctus, Nam ea reddi debet He
beating, Erre aut^{em} Ant^{iqu}is^{us} Incedunt audientes
Evangelium q^u p^{ro}pheta^{rum} iⁿ r^upi^unt^{ur} & r^upi^unt^{ur} corde
Credentes vere effundit^{ur} gaudio cor & iustificat^{ur}
adredunt ex Evangelica consolatione degustata^m sentunt
Veritatem mensa illoru^m in laqueis
N^ulla in laqueis veri est scriptura impio fieri

laqueum quo puniti redimantur & impediuntur. Non
 est enim sensus scripturam sensus nisi apud spirituales
 ut q spirituales nō est is vane distrahatur hinc & il
 linc unilphabz sententia scripturam & nihil certi con
 sequatur donec tamē profus incidant falsa opi
 nio, puniti itaqz est illud distrahī + illaqueari +
 verberari, Dem in illaqueati sunt, captivi: 1. omnium
 nre falsa opinione sunt captivi falsi opinioni Sic 2:

ad Thimo: 2: Resipiscat a diabolo laquei a quo captivi
 liberentur, Sicut itaqz laquei scripturam seu doctrinae ^{laquei est} si falsa doctrina
 ne ex animis ^{male dicitur} deprimant, sunt ab hominibz facti, q nō & opinio
 modo opinione sed conscientia quoqz vedunt, Hos laquei
 os, hanc captivitate vocant prophete alias ebrietate,
 alias demonia mendaciam, Neqz vero facti q etiam
 sancti hos laqueos cavent

Et in offendendo

Tertio illaqueati q captivi nisi nō impingunt se cadunt,
 sunt de conscientia sunt de errore opinione, intelliges,
 nā qualis est opinio talis est conscientia, Contra q
 sunt in libertate spūs est recte ingreditur nō pro
 lapsante, quia hinc recta opinione q recta roa
 ad deū, promittitur 15 Via istorum est sine offendi
 culo Et psal: 18: Iustus deū recte respiciens corda

Et in deturbatione

Quarto et in recalcitatione, Quia veritas seu captivitas
 est pena impunitate, psal: antefimo 8: Et nō audi
 unt populi vocem meam, & Israel nō videt
 mē & dimisi eos sicut desideria eorum, ubi in ad
 inventionibus suis, Et Ioan: 5: Ego veno in no
 mine patris mei & nō accepistis me, Sed alius ^{Qui papa}
 venerit in nomine suo ipm accipiet ^{accipimus}
 p Christo

Et regni illorum Et mormna

Doceri mormna est depurari opinione vel Confusa
nam qui carent verbo spiritus illuminati, huius sensus ex
alio errore in alium parantur, & qui carent verbo &
sularatio gratis huius subinde regimentum alijs ut
alijs potius Ephe: 4: Sicut gentes ambulabat in vani
tate sensus sui, tenebris obscurati huius intellectu
abierunt a via dei per ignorantiam que est in illis
propter reatum cordis eorum & desperantes semetipso
tradiderunt impudenter, pono hic in Hebraicis le
guntur, timores eorum facit mutari seu terredat quod
non est aliud quod aptius erat in Ephe: dicitur fluit ^{ballum}
mare falsis opinionibus

Dico igitur in idcirco impugnet
Eandem quibus repen videtur non esse repudiata totam
gentem, idque probatur Argumento velut a causa
ducto, idcirco credidisse Iudeos quod reuertos uoluit deo
et idcirco surrogatas esse gentes quia repen uoluit deo
populum Iudaeum. Nam gentem ex uoluit eos inui
tare & promouat ad fidem ut ad sua hereditatem
transfere uideret ad gentes ipsi procurarentur
ad diuina ea, Erre autem mirabile ex huius bonitate
dumtaxat ac unum, que erat casu & potius uult
uidentur saluti esse, adeoque uidentur quanta sit
etiam in puniendo misericordia dei Sicut Osee 11: Co
uersus est in me cor meum, pariter conturbata
plenitudo mea non fecit furorē me in me, non
querar ut disperda Ephraim quod deus ego et non
homo

per lapsu illoru salus

Sequens tua argumenta qd: populu Judaru comendat
his q ex gentib: conversi erant, ne commutat en, neq

alioz
relyg
re

qui ad huc sit quatuor, primi argumentu Si
lapsus Judaru populi salus fuit gentib: quato
magis est saluti futura plenitudo: ubi omnes ex
gente relique convertemp, Nam Judii q gnerati

q An
inter
reco

sunt, velut Auctores Ecclesie que ex gentib: collect
ta est, Secunda Argu: Si libertas in gentes fuit Nam si
deq sua ut donaret una quibz no profuerit, qua
to liberalior futurus est in Judios Sic eud assumat

Textus
Nam si
restito illo
m

ita velut ex parte ex mortuis Tertiu argu Si p
& hinc sancte, sancta est & magna, & in hys Argu

+ f...
+ tom
+ ...

mente vides ad rubri electioni dicitur nihil ho
minu morte, qui no ppe morte gentiu Sed
ad provocandos Judios dicit Evangelium donatum
gentibz, Cui Judicoru asperitiam vitam ex mortuis
dicit, qui gentes velut oleaster oleo insertu dicit
oleaster aut sterilis est, vni qui ait deo posse
Judios inserere &c

Parentes ite ppe admo
ntionis

CAPVT 12:

Hartung de pto, lege, gra & predestinatione dispu
tatu q ad Apto loq adeo necessariis ad Christianismu
ut qui eos ignorat no possit Christianu ee, Hartung
de Evangelio seu de iustificacione, imo absoluta dis
putatione velut auctariu quoddam additur TOAPEVE
SIS seu admonitio de moribz seu leges qda que hinc
in iustificati p fide diligant, sup est n: aliquid rone
Hartung nomi hois naturitas descripta est, hic nomi hois